

تفکر و تمدن

تأملی در تمدن نوین اسلامی

به کوشش

دکتر موسی نجفی



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، ۱۳۹۱

سرشناسه: نجفی، موسی، ۱۳۴۱-

عنوان و نام پدیدآور: تفکر و تمدن: تأملی در تمدن نوین اسلامی/ موسی نجفی.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۳۱۹ص.

شابک: 978-964-426-630-0

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: تمدن اسلامی — مقاله‌ها و خطابه‌ها

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۱۳۷۳/۸۲/DS۳۶

رده‌بندی دیویی: ۹۰۹۰۹۷۶۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۷۳۳۴۲



تفکر و تمدن

تأملی در تمدن نوین اسلامی

نویسنده: دکتر موسی نجفی

ویراستار: دکتر نوش آیدر خانزاده

ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیر نشر: ناصر زعفرانیچی

ناشر چاپ: مجید اسماعیلی‌زاد

آماده سازی: عرفان بهاروند

نسخه‌برداری، حروف‌نگار و صفحه‌آرایی: فرانیه صادقیان

طراح روی جلد: اعظم صادق

اجرای جلد: عطفا... گاوینی

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: النذیر

ردیف انتشار: ۹۱-۶۲

بها: ۱۲۰۰۰ تومان

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

ISBN 978-964-426-630-0

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۶-۶۳۰-۰

نشانی: تهران، صندوق پستی: ۱۴۱۵۵۶۴۱۹، تلفن: ۸۸۰۴۶۸۹۱-۳، فاکس: ۸۸۰۳۶۳۱۷

فهرست مطالب

ز	مقدمه.....
	فلسفه تمدن اسلامی و ادوار تاریخی آن
۱	دکتر موسی نجفی.....
	ظرفیت‌های تمدنی انقلاب اسلامی
۲۷	دکتر ابوذر مظاهری.....
	مواجهه تمدن اسلامی و غرب با تأکید بر نقش انقلاب اسلامی
۶۹	دکتر محمدتقی حسینی.....
	تمدن اسلامی از منظر آیت الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای
۹۹	بتول یوسفی.....
	نسبت تمدن اسلامی و حکومت در اسلام
۱۱۹	محمد مهدی شیرمحمدی.....
	بنیان‌های تمدن‌سازی در تفسیر المیزان و مقایسه آن با المنار
۱۷۹	سید محمدعلی حسینی.....
	تأملاتی درباره «تمدن اسلامی»
۲۱۷	مصطفی امه طلب.....
	تمدن در تفسیر نمونه
۲۵۹	سیدرضا حسینی.....
	تمدن بر تراز نگاه شهید مطهری
۲۹۱	دکتر محمدطیب صحرانی.....

مقدمه

تفکر و تمدن نام مجموعه‌ای از مقالات تخصصی در حوزه انقلاب، فرهنگ و سیاست است که در چشم‌انداز تمدن اسلامی به بحث و پژوهش پرداخته است، اما شاید این سؤال مطرح شود که ارتباط انقلاب با تمدن اسلامی را چگونه می‌توان ارزیابی کرد؟

برای پاسخ به این سؤال مفروضات زیادی را می‌توان طرح نمود، که به یک مورد آن اشاره می‌گردد؛ وقتی از تمدن اسلامی سخن به میان می‌آید دوران شکوفایی قرون اولیه اسلامی و تمدن بزرگ اسلامی که طی آن قرون و بعد از آن ایجاد گردید به اذهان متبادر می‌گردد؛ اما محصور و محدود کردن تمدن اسلامی در قرون ماضیه و حاضر ندانستن آن برای امروز شاید نوعی دیدگاه و ذهنیت شرق‌شناسی باشد که آرام و پنهان می‌خواهد زنده و پویا و برتر بودن «تمدن غربی» را اثبات و به بی‌رقیب بودن آن مهر تأیید بزند؛ درحالی‌که توجه به تمدن گذشته اسلامی دستمایه و مقدمه مهمی است برای دستیابی به تمدن نوین اسلامی و از آنجایی که انقلاب اسلامی ایران با پشت‌سر گذاشتن سیطره تمدنی غرب به نوعی افق‌گشایی جدید و پیوستگی اسلامی در مقابل نئوسنتیسم تاریخی مدرن دست یافته است.

لذا یاران این مجموعه، با این باور و مقدمه برای رسیدن به این افق و نشان دادن ظرفیت‌ها و امکانات آن به بحث و مبادله نظر پرداخته‌اند. مباحث هرچند با نگاه تمدنی نوشته شده است و دیدگاه متفکران و اندیشمندان اسلامی در بررسی آن بررسی شده؛ این مهم در زوایا و عناوین مختلف مقالات در نوعی نگاه تطبیقی به حوزه تمدن غرب بررسی گردیده است.

ح تفکر و تمدن

همچنین ظرفیت‌های عظیم انقلاب اسلامی در نگاه تمدنی و به‌خصوص مبحث جذاب و زنده بیداری اسلامی نیز از نگاه نویسندگان مقالات مغفول نمانده و به آن توجه ویژه شده است. تمرکز مباحث در حوزه اندیشه سیاسی، تاریخ سیاسی، و معارف اسلامی از دیگر ویژگی‌های مطالب مجموعه حاضر است. حاصل کار بدون شک از انتقاد و نقد بی‌نیاز نیست؛ لذا از همه پژوهشگران، استادان و علاقه‌مندان درخواست می‌شود با ارائه نظرات و طرح مطالب خود به غنای این مجموعه بیفزایند و امیدواریم که این گام اولیه فتح بابی باشد که توجه به مباحث فوق به‌صورت گسترده در دانشگاه و حوزه مطرح شود و زمینه تمدنی گذشته با افق نوین تمدنی آینده هرچه بیشتر در یک نگاه دیده شود و پیوستگی بین آنها هرچه شفاف‌تر معلوم گردد.

موسی نجفی

پژوهشکده انقلاب و تمدن اسلامی

عید غدیر ۱۴۳۲ هـ. ق.

آبان ۱۳۹۰ هـ. ش.